

Милица Р. Петрић²⁴

ОШ „Јован Јовановић Змај“ Обреновац

ИНТЕГРАТИВНИ ПРИСТУП У НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА У МЛАЂИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Сажетак: Деца млађег школског узраста која су обухваћена васпитно-образовним процесом углавном највећи део времена проводе саучитељима. Због тога деци узраста од 7 до 10 година треба пружити најквалитеније услове за развој. Зато је веома важно да што већи број учитеља стекне академско образовање, али да га оно додатно оспособи у погледу знања из области српског језика. Позитивне квалитативне промене у образовању би подстицали интердисциплинарни тимови стручњака у којима би значајну улогу имао учитељ. Савремено образовање тежи развоју знања која се заснивају на бројним иновативним идејама ради унапређења наставе. Једна од идеја јесте анализирање значаја интеграције интердисциплинарних веза у настави, чиме се утиче на целокупни развој ученика и учењу.

Кључне речи: интегративни приступ, српски језик, деца узраста од 7 до 10 година, учитељ.

УВОД

Тежња савремене педагогије је развијање плана и програма наставе. Учитељ мора да се ослободи дилема које му намећу унапред припремљени планови и програми који не могу универзално да се примене на сву децу и да прате њихове потребе и интересовања. Планови и програми могу да буду полазишта која ће стимулисати учитеља на креирање програма по мери детета. Ово се односи и на методiku српског језика. Флексибилност планова и програма огледаће се у потребама деце и креативности учитеља, уз подршку наставника Српскогјезика. Учитељ интегративним и иновативним приступом у сарадњи са наставником Српског језика треба да побуди интересовање код деце и за подручја која им нису занимљива, треба их мотивисати да заволе читање, писање. Посматрањем и прикупљањем података учитељ открива оно што је у средишту интересовања деце и на

²⁴ petric.milica@yahoo.com

основу тога, давањем комплекснијих и квалитетнијих информација развија код детета постојеће ресурсе и квалитете. Готово је немогуће пронаћи дете које не ужива бар у једном сегменту учења Српског језика. За подручја за које дете није заинтересовано учитељ треба баш посретством различитих метода да пронађе начин да га заинтересује. Не постоје стриктне методе подстицања интересовања детета већ су оне индивидуалне и зависе од особина детета и других фактора. Методика српског језика млађег школског узраста је једна од могућности да се на дете делује на личност и да се притом задовоље и интересовања детета као што је учење песама, писање, уз слушање музике и визуалних помагала.

УЛОГА И ЗНАЧАЈ УЧИТЕЉА У КРЕИРАЊУ ИНТЕГРАТИВНОГ ПРИСТУПА У АКТИВНОСТИМА СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Интегративна настава је комплексни систем који подразумева повезивање компоненти у целину ради постизања унапред постављеног циља (Wood, 2005:8). Корелација наставе подразумева повезивање наставног градива из сродних предмета ради обједињавања обраде градива сродне тематике и потпунијег држења пажње ученика. Резултат оваквог рада је интелектуални, емотивни и духовни развој ученика (Roeders, 2003:45).

Учитељ има постављене бројне циљеве који захтевају од стручњака овог профила да буде свестрана личност. А, у контексту овог текста то су критеријуми везани за образовање које ће ученику помоћи да квалитетније реализује све активности.

Учитељ треба да буде учесник иновативног процеса образовања, а у циљу праћења и реализације стручних достигнућа у оквиру струке којом би богатио праксу. Ово значи да учитељ треба да буде један од носилаца савремених дешавања у настави. Од њега се очекује да буде иноватор процеса у тиму који делује у циљу унапређивања учитељске струке. Он би требао да буде стручњак који интегративним приступом реализује и унапређује васпитно-образовни процес. Учитељски позив, треба да уступи место савременом и иновативном позиву који захтева висококвалитетан кадар неоптерећен традиционалним стереотипијама. Аналогно, учитељ треба и по питању српског образовања и креативности да испуњава услове савременог учитеља 21. века. Наиме, омогућено је да стекну академско образовање. Ово представља велики помак када је у питању учитељска струка, јер стицањем високог образовања учитељ више није у инфериорном положају у односу на

наставнике. Ове чињенице су веома важне и када се говори о српском образовању високообразованих ученика и очекује се да ће њихова знања у оквиру методике бити знатно квалитетније у односу на ранији период.

Друштвена клима у којој учитељи стичу другачије професионалне компетенције обавезују друштво коме се тежи, да у оквиру учитељских школа образује што квалитетнији кадар. Без квалитетног учитеља који ће са стручним тимом интердисциплинарно посвећивати пажњу детету које је талентовано, просечно или исподпросечно неће моћи да се искористе постојећи ресурси дечијег капацитета, а нити да се друга деца подстакну на додатне активности (Шефер, 1991: 246).

Учитељ ону децу која немају интересовања према српском неће приморавати да по сваку цену нпр. да науче неку песму већ ће својим знањем и умећем подстаћи интересовање да она сама направе избор. Стриктно придржавање учитеља да остваре плани програм који је прописан законским прописима може да изазове негативне ефекте уразвоју детета. Ово практично значи да ове две врсте талента искусни учитељ може да препозна најпре и да сигнализира стручној служби, а посебно наставнику српског језика како би са дететом био започет индивидуализовани програм рада. Наведено значи да без образованих учитеља и подршке од стране наставника неће бити искоришћени сви потенцијали деце.

Високо струковно и академско обазовање је код стручњака учитељске струке допринело формирању стручне компетенности према стручњацима овог профила.

Да се у савременој педагогији не би ништа препуштало случају неопходно је користити интегративни приступ у раду са децом млађег школског узраста, а тиме ће допринети да се подстакне развој способности лепог писања деце школског узраста. Песме, рецитација посебно на дете млађег школског узраста по инерцији развија: креативност, акцију, вољу, има и терапеутски учинак. Из изложеног се види да је улога учитеља као и значај интегративног приступа на млађем школском узрасту веома велика и одговорна.

СМЕРНИЦЕ ИНТЕГРАТИВНОГ ПРИСТУПА У НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Ученици млађих разреда захваљујућ и детаљном планирању и примени иновативних модела учења за краће време могу да

формирају већи број појмова, и у већој мери развију схватање историје, епохе и времена и тако боље разумеју историјски след.

Смисао и суштина интегративног приступа приликом учења је прилагођавање васпитно-образовног процеса дететовим развојним особинама. Планирањем, вођењем, посматрањем и вредновањем васпитно-образовног процеса, учитељ развија сопствени програм који зависи од нивоа групе и интересовања деце.

Интерактивним приступом у настави српског језика учитељ подстиче развој способности и таленат деце за писање, рецитацију и то кроз садржаје осталих активности. Емоције на овом узрасту имају пресудну улогу. Песме, да ли се слуша или пева изазива емоције.

Ученици се са интегративним приступом сусрећу од најмлађег школског узраста. На овом узрасту ученици интегративни приступ учењу доживљавају као начин усвајања нових знања, јер они у овом периоду живота и свет око себе доживљавају на исти начин.

ТЕМА - „ШТА ЈЕ НАЈВЕЋЕ“ – МИРОСЛАВ АНТИЋ

Наставни предмети: Српскијезик, Ликовнакултура, Музичка култура

Време одржавања: I и II час

Циљеви:

- уочавање мотива у песми;
- језичка средства којима је песма отворена;
- учење појмова: песма, стих, строфа, песник;
- изражавање доживљеног у песми различите начине: речима, цртежом, музиком, игром;
- неговање животног оптимизма;
- развијање маште;
- богаћење речника.

Припрема за рад: Поделити ученике натри групе и упознати их са темом часа и са циљевима и задацима.

Активности:

1. Читање песме;
2. Разговор о песми;
3. Подела задатака ученицима;
4. Рад у групама. Једни ће се бавити анализом песме, други осликавањем доживљаја песме, трећи драмским приказом. Све три групе праве плакат.

ЗАКЉУЧАК

Како би интегрисање наставног плана допринело, учитељ мора добро да познаје наставни план и програм. Интегрисање обухвата сличне садржаје који се могу посматрати као целина повезујући садржаје неколико предмета (Вилотијевић, М., Вилотијевић, Н., 2009:29). Ученицима је занимљивије да раде у групама и да износе своје мишљење и да расправљају, а да у исто време могу да слушају тиху музику и да своја осећања исказују бојама. Незаинтересованост ученика за одређени предмет може прећи у одбојност према предмету, али и учитељу. Управо то је разлог што учитељи имају тежак задатак да незаинтересованост ученика претворе у заинтересованост, што се може остварити кроз повезивање садржаја часа са осталим предметима, ситуацијама из свакодневног живота.

Подстицањем повезивања наставних предмета и употребом разноврсних облика и метода рада, уводи се интегрисање наставних садржаја које има за циљ:

- Подстицање креативности и радозналости ученика;
- Помагање ученицима разумевања суштине наставних садржаја;
- Омогућавање ученицима усвајања знања;
- Укључивање ученика у настави;
- Повећавање задовољства ученика и учитеља.

ЛИТЕРАТУРА

Вилотијевић, М., Вилотијевић, Н., (2009): Иновативни модели рада у настави, Београд, Школска књига.

Roeders, P. (2003): *Interaktivna nastava: dinamika efikasnog učenja i nastave*, Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta, Beograd.

Шефер, Ј. (1991): *Интердисциплинарни тематски приступ настави*, Учитељ у пракси, Београд, Републички завод за унапређивање васпитања и образовања Србије, 246-263.

THE INTEGRATED APPROACH IN TEACHING SERBIAN LANGUAGE TO YOUNG LEARNERS

Summary: *Young children, who are included in educational process, spend most of their time with their teachers. Therefore it is crucial to provide the best studying environment for the children aged 7-10. That is why, it is very important that, as many teachers as possible, gain academic skills, especially when developing those skills in Serbian language is considered. Positive qualitative changes in education would be encouraged by the interdisciplinary teams of experts in which the teacher would have a significant role. Contemporary education strives for knowledge development, which is based on numerous new ideas. One of these ideas is analyzing the importance of integration of interdisciplinary connections in education, which the students' educational development is influenced with.*

Key words: *integrated approach, Serbian language, children aged 7-10, teacher.*